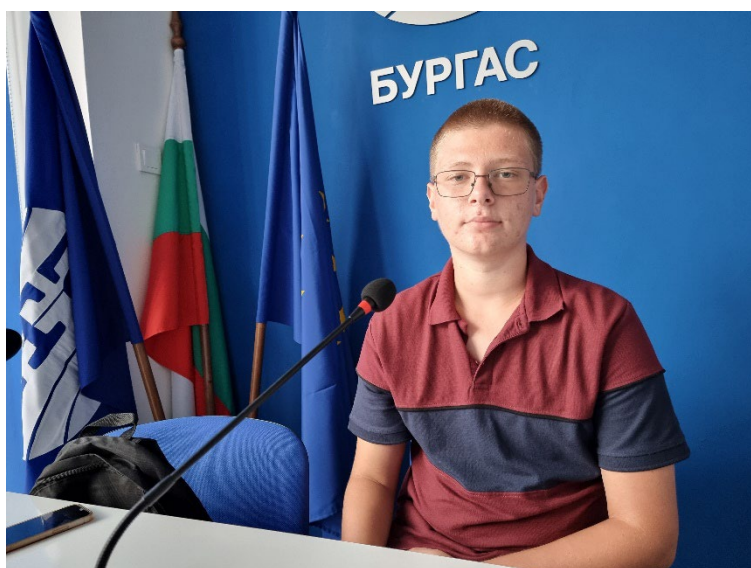

ШКОЛАТА БТА

Стажантски бюлетин за БТА

Ученикът Ясен Янев от Бургас бе отличен от БТА в литературен конкурс и награден със стаж по агенционна журналистика

На 1 юни 2024 г. генералният директор на Българска телеграфна агенция Кирил Вълчев връчи специална награда - едноседмичен стаж по агенционна журналистика в "Школа БТА", на Ясен Янев – ученик в ППМГ „Ак. Никола Обрешков“ – гр. Бургас. Ясен бе отличен за своя разказ „Залък надежда“, с който взе участие в XI-то издание на Международния литературен конкурс за младежи „Който спаси един човешки живот, спасява цяла вселена“, организиран от Център за еврейско-българско сътрудничество „Алеф“. Стажът беше проведен в кореспондентското бюро на БТА – Бургас под ръководството на менторите Станимир Димитров и Мая Стефанова. Ясен Янев се запозна с историята и структурата на БТА, със спецификата на агенционната журналистика. Обучението премина с много практически занимания за създаване на журналистически текстове за различните новинарски канали на агенцията, снимане на терен, вземане на интервюта и отразяване на пресконференции.

Казвам се Ясен Янев, на 16 години, един от 30-те номинирани автори в тазгодишния литературен конкурс на Център „Алеф“ „Който спаси един човешки живот, спасява цяла вселена“. Ученик съм в ППМГ „Ак. Н. Обрешков“ – Бургас. Обичам математиката и футбола. Бих описал себе си като стеснителен, отговорен и толерантен. Уважавам чуждото мнение и винаги съм с идеята, че освен моята гледна точка има и друга.

Написването на разказа „Залък надежда“ ми отне много време, като премина през безброй редакции. Спомням си как при прочит на една от черновите майка ми каза: „Ами, то нищо не се случва“ и така написах „Времето минаваше, а нищо не се случваше.“ Бях наясно, че разказът ми няма особено динамичен сюжет и трябва да наблегна на предаване на емоционалното състояние на героите, а това за мен е изключително трудно. Често ме критикуват, че не показвам достатъчно емоция, мнение и отношение към нещата, за които говоря.

Когато попаднах в БТА, разбрах, че тези мои лични качества не са „недостатъци“, а напротив - могат да се окажат преимущества за един журналист. Агенционната журналистика изисква обективност, точност и разбиране на отговорността за достоверно отразяване. Предаването на максимум информация, но проверена за истинността си, с малко думи, при спазване на етични норми и определени изисквания за техническо оформление – звучи точно като за мен.

Пристигнах в офиса на БТА - Бургас с видимо притеснение и огромно вълнение. Приемах, че макар и само за пет дни щях да имам работа и трябваше да нося нетипични до момента отговорности. Менторите ме посрещнаха дружелюбно, показаха ми офиса на БТА - Бургас и изгледах филм за историята на агенцията.

Миро Димитров подробно ме запозна със сайта на агенцията, информационните емисии и спецификата на агенционната журналистика. Първото ми предизвикателство бе да създам текст за извършено криминално деяние в гр. Бургас.

Изглежда лесно, но не съвсем. При отразяването на всяка новина е нужно да се спазват различни изисквания относно проверка на източника на информация, подходящ подбор на думите, избягване на множество епитети, които вредят на обективността и разбира се съдържанието да е кратко, точно и ясно. В крайна сметка бях удовлетворен, особено след като менторът ми Станимир Димитров се постара и моето име да стои под заглавието на публикацията.

Следващият ден донесе още няколко новини, отразени с участието на „стажант- кореспондент в Бургас Ясен Янев“. Трудностите, които срещах бяха свързани най-вече с това, че не винаги имах достатъчно обща култура за отразяването на новини. Например да се предаде информацията за работната заетост в Бургас изисква специализирани познания за икономика, пазар на труда, статистика, които аз самият все още не притежавам.

Журналистическата професия налага необходимост от непрекъснато учение в различни области на живота. В късния следобед на 27-ми август отразихме преминаването през Бургас на колоезачите от 71-вата Международна колоезачна обиколка на България. За мен това бе възможност да се запозная с най-важните етапи при създаването на фотоемисия и снимане на терен.

Срядата бе с исторически полъх и това много ми хареса. Като за начало взехме интервю от археолог, който сподели за скорошния напредък при разкопките на местността Акве Калиде. Направихме и снимки, които да бъдат използвани за материала. Организирана ни бе обиколка из туристическия комплекс и възможност да разгледаме музейната експозиция, включваща различни артефакти. Най-интересната част за деня със сигурност бе как по време на нашето посещение един работник намери древна османска монета. Почувствах се като летописец, който ще запечата този момент от историята. На следващия ден практическото ми занимание се свеждаше до отразяване на пресконференция за проекта „Лагуната на живота“. Проектът включва дейности по опазване на Атанасовското езеро. Присъствах и на интервю със собственичката на Българска фондация „Биоразнообразие“ – един от изпълнителите на проекта. В петък – последния ден от моя стаж, създадохме текст- представяне за бюлетина „Школата БТА“ и заснехме ТикТок за стажа.

Благодарен съм на БТА за предоставената ми награда и възможност да се докосна до работната им атмосфера. Научих много нови неща, запознах се с интересни хора.

Най-важният урок, който получих е, че да предаваш точно и достоверно информацията и да се борим с разпространението на фалшиви новини е отговорност на всеки от нас. Пожелавам на целия екип на БТА и Център Алеф здраве и успехи.

Лора Метанова: Впечатления от един почти 25-годишен опит

МОНИКА ЗАФИРОВА, СТАЖАНТ
„СОЦИАЛНИ МРЕЖИ „

Лора Метанова е завършила специалност "Връзки с обществеността" във Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет "Св. Климент Охридски". Работи като репортер в Българската телеграфна агенция (БТА) повече от 20 години. Отразявала е най-дълго парламента, но също и Министерството на външните работи, президента и Министерството на отбраната. От две години е старши отговорен редактор в БТА.

Как започнахте да се занимавате с журналистика?

- Журналистиката ми е детска мечта още от 6-годишна. От училище бяхме на посещение при сестрата на Димитър Дончев - известен революционер, свързан с Добруджа. Получих задача от учителката да направя репортаж. Беше толкова запленяващо и забавно. Водех си бележки от разговора, разпитвах за живота на семейството. Това провокира интереса ми към такъв вид работа. Струваше ми се, че непрекъснато ще се случват интересни неща и ще срещам интересни хора, за които ще разказвам.

телката да направя репортаж. Беше толкова запленяващо и забавно. Водех си бележки от разговора, разпитвах за живота на семейството. Това провокира интереса ми към такъв вид работа. Струваше ми се, че непрекъснато ще се случват интересни неща и ще срещам интересни хора, за които ще разказвам.

Имате близо 25 години опит в Българската телеграфна агенция. За този четвърт век по какъв начин се е променила Агенцията?

- БТА страшно много се промени, основно във връзка с навлизането на нови технологии. Когато бях на стаж в БТА в първи курс, имаше едни машини – телекси, по които се изпращаше печатен бюлетин на абонатите. Информацията се предаваше доста по-бавно. Сега нещата са съвсем различни покрай интернет и социалните мрежи. Нещо друго, което много се промени, е, че БТА се отвори повече към хората. Преди беше насочена към конкретни абонати, а сега всеки има достъп до информацията, което промени и облика ѝ.

Преминали сте от репортер към редактор. В коя роля се чувствахте повече в свои води?

- Когато един човек е бил репортер някога, винаги си остава такъв. Но е интересно да видиш нещата и от другата страна, защото на терен работата изглежда по един начин, а когато дойде готов текст, е коренно различно. По тази причина се старая да не забравя как съм се чувствала на терен и какви грешки съм правила. Но репортерската работа винаги ти остава в кръвта.

Следили сте дълго време различни български институции. С кои сте работили най-много?

- Най-дълго съм отразявала работата на парламента.

А какви са били трудностите на Вашата работа с него?

- Политематичната материя, с която трябва да се занимаваш, е трудност. Парламентът приема много различни закони и кодекси и е доста трудно да бъдеш специалист по всичко. Това е свързано с много проучвания по темата, за да не напишеш някоя глупост.

Свързана ли е неизменно журналистическата професия с пътуването? Вие пътували ли сте в чужбина по работа?

- Да, много съм пътувала по работа. Журналистиката е свързана със срещи с различни хора. Когато отразявах дейността на външно министерство и на президента, съм пътувала доста. А най-интересната ми командировка беше в Китай с председателя на парламента.

А какво Ви задържа в България?

- Винаги ми се струва, че човек носи себе си, където и да отиде. Ако някъде не се чувстваш добре, няма да се чувстваш добре никъде. Тоест това дали ще живееш в България, или на друго място, няма толкова голямо значение за качеството на живот, колкото самото твое светоусещане. По тази причина никога не съм искала да живея в чужбина.

В професионалния Ви опит сте виждали значими за България събития като влизането в НАТО и ЕС. Какви са били настроенята тогава и какво е различното сега?

- Когато влизахме в Европейския съюз, хората бяха изключително оптимистични. Членството беше посрещнато с очакванията, че веднага, като с магическа пръчка, животът ще се промени и ние ще придобием стандарта на западните европейски държави. Впоследствие се оказа, че е нужна работа, за да се достигне до този момент. Докато сега българите са настроени доста по-реалистично и знаят, че те самите трябва да положат усилия. Знаят, че подобряването на живота не идва наготово само с влизането в някаква структура.

Според Вас каква роля играят социалните мрежи при отразяването на значими събития днес?

- Социалните мрежи стават един от основните фактори, имат огромна роля за разпространението на новините. Даже много политици и обществени личности вече предпочитат да използват Фейсбук, вместо да дават пресконференции за журналистите. Социалните мрежи се превръщат в едно много сериозно допълнение към журналистическата работа и към медиите като цяло.

"Престижна" ли е журналистическата професия? И различно ли е отношението на обществото към журналистите преди и сега?

- Със сигурност има известен негативен оттенък в момента. Струва ми се, че преди отношението към журналистите беше по-положително. Хората са доста критични към журналистиката. Понякога лошите проявления обаче идват не от некадърност, а просто от новите условия – по-бързо отразяване и по-голяма конкуренция и състезателност, което влияе върху качеството на работата.

Какъв съвет бихте отправили към младите журналисти днес?

- Най-важното нещо за журналистите е да им е интересно това, което правят, и то да не се превръща просто в работа и стенографска дейност. Да не си губят желанието да научават нови неща.

Моника Зафирова, стажант "Социални мрежи в Интернет"

Студентка във Факултета по журналистика и масова комуникация, специалност "Комуникационен мениджмънт", I курс.

Радвам се, че имам възможността да прекарам лятната си учебна практика в институция като Българската телеграфна агенция. Най-впечатляващото явление, което забелязах, е обективността и достоверността, които са приоритет в специфичната агенционна журналистика.

Доволна съм, че имах възможност да усвоя различни полезни за бъдещето ми умения в работата с новини и отразяването им в социалните мрежи. Успях и да наблюдавам дългия процес, по който една новина минава през различни етапи и отдели, за да достигне до хората и то в различни формати.

Първата българска гимназия “Св. св. Кирил и Методи” в Пловдив навършва 175 години от основаването си догодина

КОНСТАНТИН МИХАЙЛОВ
СТАЖАНТ-КОРЕСПОНДЕНТ ПЛОВДИ

Хуманитарната гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ в Пловдив е първата българска гимназия, отворила врати през 1850 година. За историята на училището и особено му значение за българското образование разговаряме с историка доц. Стефан Шивачев – автор на редица авторитетни книги за миналото на Пловдив и директор на Регионалния исторически музей в града в продължение на три десетилетия.

Създаването на пловдивското епархийско училище “Св. св. Кирил и Методий” е плод на петгодишните усилия на представителите на най-голямата българска фамилия в Пловдив - Чалъкови. Те искали да основат българско училище, като контрапункт на утвърдените гръцки училища в Пловдив.

По това време Гръцката мъжка гимназия в града е изключително реномирано училище, което по престиж се равнява на Атинската гимназия. Наличието ѝ не дава възможност на децата на най-богатите български

фамилии да се учат в българско училище и е важен проводник на гърцизма. В продължение на няколко години Стоян Чалъков се опитва да създаде българско

училище и да осигури най-добрия учител по това време - Неофит Рилски. Той обаче отива в училището в Копривщица, което също е подпомагано от семейство Чалъкови.

През 1850 година българите в Пловдив разбират, че е дошло време за създаването на това училище. В основата му стои ученикът на Неофит Рилски Найден Геров - завършил образованието си първоначално в Копривщица, после в Гръцкото училище в Пловдив и Ришельовски лицей в Одеса.

Той става първият учител и директор на Пловдивското епархийско училище „Св. св. Кирил и Методий“, което ръководи през първите три години от създаването му. В него можели да се обучават деца от цялата Пловдивска епархия, която и тогава е била най-голямата в България. Училището е първото у нас, което носи името на светите братя. По инициатива на Найден Геров в него се провежда и първото школко светско честване на Празника на светите братя Кирил и Методий.

Успехът на училището е зашеметяващ още през първата му година. Традицията тогава била да се провежда ежегоден изпит на учениците на църковния празник на светите братя Кирил и Методий - 11 май.

Знанията, които десетките българчета показват, доказват на жителите на града, че има смисъл от такова училище.

Само за една година то успява да надмине гръцките училища по резултати. През 1853 след началото на Кримската война година Найден Геров като руски възпитаник е прогонен от Пловдив. След войната се

върща като консул на Русия в Пловдив, но е наследен като ръководител и главен учител от Йоаким Груев.

През 1867 година възниква идеята училището да не обучава само подрастващи деца в начален етап, а да прерасне в гимназия. По същото време се решава да бъде построена и нова сграда, чието строителство започва през 1868 г. Заради цвета на постройката школото става известно с названието „Жълтото училище“, а сградата и днес е част от образователната система като корпус на Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“. Благодарение на пловдивските първенци, които успяват да издействат от султана разрешение, училището се превръща в най-голямото учебно заведение на територията на България.

През есента на 1868 година започва да се обучава и първият в страната ни гимназиален курс. Така „Св. св. Кирил и Методий“ се превръща в първата българска гимназия. В нея се обучават деца от много градове на България. Достатъчно е да се отбележи, че в нея учат Васил Левски, Любен Каравелов и Иван Вазов. Училището надраства етапа на гимназиалното образование като основно подготвя учители и свещеници, които след това постъпват в новоосновените училища в Мизия, Тракия и Македония.

В тази гимназия получават образование бъдещи министър-председатели, министри, кметове на Пловдив, дипломати и децата на пловдивските първенци.

Сред тях са Константин Стоилов, Иван Евстатиев Гешов, Богдан Филев, Пейо Яворов, Андрей Ляпчев и Георги Кьосеиванов. В годините след Освобождението Пловдивската мъжка гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ вече е утвърдила своя статут на национално образователно средище и започва да привлича учители както от чужбина, така и знаменити българи като Петко Рачов Славейков, Петко Каравелов, братята Шкорпил, Антон Безеншек, Иван

Мърквичка, Антон Митов и други. Така се сформира един изключителен учителски колектив. През 1884 година

пловдивчани правят проект за откриване на първото в България висше учебно заведение за подготовка на юристи.

То трябвало да се помещава в сградата на Пловдивската мъжка гимназия, а обучението да започне през есента на 1885 година, но Съединението не позволява на идеята да бъде реализирана.

През 1885 година е открита новата сграда на гимназията, в която и днес се помещава Хуманитарната гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ и Основно училище „Княз Александър I“. Сградата е построена по проект на архитект Пиетро Монтани.

Тя е открита в края на месец октомври, след Съединението на България, от княз Александър I. От тогава до 1948 година училището се именува Първа мъжка гимназия „Александър I“.

През следващите десетилетия в училището учат Пейо Яворов, Димчо Дебелянов, проф. Асен Златаров и още много изявени българи.

В продължение на 10 години преподавател по руски език и история в училището е основателят на социалистическото движение в България Димитър Благоев. Така през 1948 година гимназията сменя наименованието си и приема името на Благоев като единно средно политехническо училище за подготовка на младежи и девойки.

През 90-те години се появяват две предложения за името на училището – да се върне първото му наименование „Св. св. Кирил и Методий“ и това на първия български владетел след Освобождението Александър I. Тогава се решава учебното заведение да бъде разделено на две и се създават Основно училище „Княз Александър I“ и Хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий“. „Ако трябва да направим обобщение на тези 174 години от съществуването на гимназията, трябва да кажем, че тя винаги е имала водещо място в българската образователна система. Независимо от промените през всичките тези години преподавателите са зачитавали името на тази учебна институция като едно от водещите в страната“, коментира историкът доц. Стефан Шивачев.

Петкратната победителка в анкетата на БТА "Спортист на Балканите" Стефка Костадинова – 37 години недостижима на световния връх

ПРЕСЛАВ СТОЯНОВ, СТАЖАНТ МИНФ

Стефка Костадинова е родена на 25 март 1965 г. в Пловдив. Тя е най-успешната българска състезателка по висок скок в историята. Спортната си кариерата започва с гимнастика и плуване. Учи в Средно спортно училище „Васил Левски“ в град Пловдив. В 7 клас вече е „майстор на спорта“, а в 10 клас преодолява 190 см. Първият си скок над 2 метра прави на едва 19-годишна възраст на 25 август 1984 г. в София. След спортното училище завършва спортен педагогически профил в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Дебутира в състезанията по лека атлетика едва на 15 години и бързо започва да печели отличия на местно ниво, преди да премине към по-сериозна подготовка под ръководството на треньора Николай Петров. Отличава се не само с физическата си издръжливост и невероятна си техника, но и със страхотна си решителност, мотивация и желание да дава всичко от себе си във всяко състезание.

През януари 1985 година постига първия си голям успех на международната сцена, завоювайки златен медал на Световното първенство в зала в Париж. През март печели и златото на Европейското първенство на закрито в Пирея. През същата година на финала на Европейската купа в Москва скача 206 см, което е само на един сантиметър от тогавашния световен рекорд на българката Людмила Андонова, постигнат година по-рано. Костадинова завършва сезона повече от успешно, печелейки Световната купа в Канбера в края на годината, в която за първи път в кариерата си е избрана и за Спортист на Балканите в традиционната анкета на БТА.

През следващата 1986 година българката изравнява световния рекорд от 207 см на Андонова още на първото си официално състезание за сезона на 25 май в София. Във второто, 6 дни по-късно, отново в българската столица Костадинова поставя световен рекорд от 208 см. По-късно през годината печели първата си европейска титла на открито на първенството в Щутгарт.

1987-а е най-успешната година в кариерата на великата българска лекоатлетка. През нея тя печели невероятните 29 официални състезания, включително през февруари защитава европейската си титла на закрито във Франция, а през март защитава и световната си титла в зала в Индианаполис. А на 30 август 1987 година Стефка Костадинова печели златен медал на Световното първенство в Рим с резултат от 209 см, което е нов световен рекорд. Този световен рекорд не е подобрен в продължение на близо 37 години до 7 юли 2024 година. На тази дата украинката Ярослава Магучих скача 210 см на състезание от Диамантената лига по лека атлетика в Париж.

През 1988 година Костадинова участва на първите си Олимпийски игри в Сеул. Там тя остава на крачка от олимпийския връх и завършва със сребърен медал. Българката и американската ѝ противничка Луис Ритер преодоляват 7 височини от първи опит и така се стига до шампионските опити на 203 см. На тази височина и двете допускат по три грешки и се налага да правят допълнителни опити, при които Ритер постига успех и се окичва със златния медал. През същата тази година Костадинова триумфира с третото си поредно златно отличие на Европейското първенство на закрито в Будапеща. До края на кариерата си взема още една европейска титла на висок скок на открито от Париж 1994, а през 1992 година в Генуа грабва среброто.

През 1989 година отново Будапеща печели третия си пореден златен медал на Световно първенство на закрито. През 1993 в Торонто и 1997 в Париж отново достига на световния връх във високия скок в зала. По този начин с петте си златни отличия от пет участия се превръща в най-титулуваната лекоатлетка на световни първенства на закрито, изключвайки беговите дисциплини.

През 1992 година на Олимпиадата в Барселона Костадинова отива с контузия, заради която не успява да разгърне пълния си потенциал и остава четвърта.

В началото на 1995 година българската лекоатлетка ражда сина си Николай. Само шест месеца след това тя се завръща на пистата. Първото ѝ състезание е Световното първенство на открито в Гьотеборг. На него тя прави истински подвиг, достигайки до златния медал.

Върхът в спортната си кариера Стефка Костадинова достига на Олимпийските игри в Атланта 1996. На тях тя се качва на олимпийския връх, печелейки надпреварата с олимпийски рекорд от 205 см.

През 1997 година Костадинова завършва кариерата си както подобава, а именно на върха. На последното си голямо състезание – Световното първенство в зала в Париж, тя печели златото, което е пето за нея на световни шампионати на закрито. Световният рекорд от 209 см на великата българка остава неподобрен в продължение на цели 37 години. Това го прави и четвъртия най-дълго задържал се рекорд в индивидуална надпревара в леката атлетика. До ден днешен не бива подобрен друг неин рекорд, а именно този за най-много успешни опити на височина над 200 см – 197 скока. През декември 1997 година тя печели безпрецедентен пети приз за Спортист на Балканите, постижение в последствие подоброено единствено от сръбската тенис звезда Новак Джокович, който заслужи наградата осем пъти в периода 2011-2023.

След края на активната си кариера Костадинова остава близо до спорта. През 1999 година тя е избрана за вицепрезидент на Българската федерация по лека атлетика, а през 2002 г. става заместник-председател на Държавната агенция за младежта и спорта. На 11 ноември 2005 г. е избрана за председател на Българския олимпийски комитет. До ден днешен тя все още е на този пост, след като през годините бива преизбирана на четири пъти.

Успехи

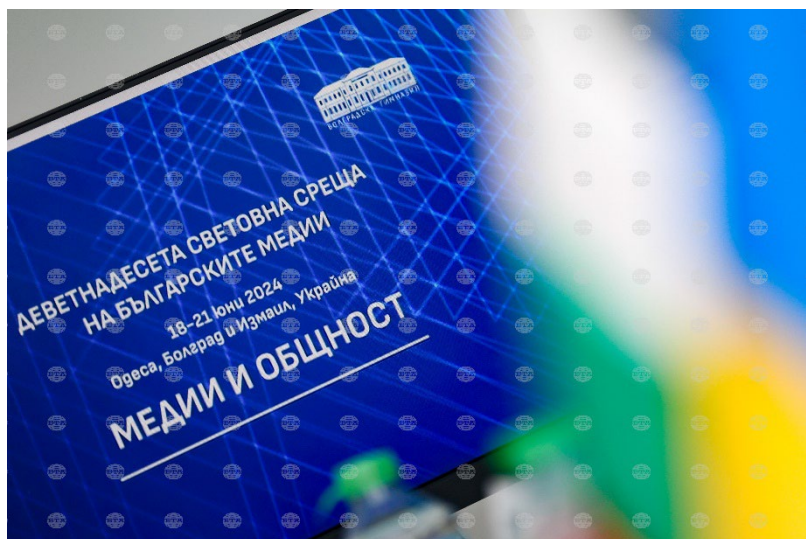
- На 30 август 1987 година на Световното първенство по лека атлетика в Рим, Италия, поставя световен рекорд в скока на височина от 209 см. Това постижение остава неподоброено в продължение на почти 37 години.
- Рекорд за най-много успешни опити в скока на височина над 200 см - 197.
- Олимпийска шампионка от Атланта 1996
- Олимпийска вицешампионка от Сеул 1988
- Две световни титли на открито – Рим 1987 и Гьотеборг 1995
- Пет световни титли в зала – Париж 1985 и 1997, Индианаполис 1987, Будапеща 1989 и Торонто 1993
- Една европейска титла на открито – Щутгарт 1986
- Четири европейски титли в зала – Пирея 1985, Лиевен 1987, Будапеща 1988 и Париж 1994
- Победителка във финала на Световната купа в Канбера през 1985 г.

Признания и награди

- Носителка на орден „Стара планина“, I степен през 1996 г.
- Приета в „Залата на славата на световната атлетика“ през 2012 г.
- Спортист на Балканите в анкетата на БТА за 1985, 1987, 1995, 1996 и 1997 г.
- Спортист №1 на България за 1985, 1987, 1995 и 1996 г.
- Почетен гражданин на град Пловдив.

Украйна стана домакин на Деветнадесетата световна среща на българските медии

ПРЕСЛАВ ВЪРБАНОВ, СТАЖАНТ МИНФ

Украйна стана домакин на Деветнадесетата световна среща на българските медии. Мероприятието бе проведено в Одеса, Болград и Измаил от 18 до 21 юни 2024 година, като темата на събитието беше „Медии и общност“. Срещата бе организирана от БТА в Измаил и Болград, които са с водещо значение за българската бесарабска общност, както и в Одеса, която е ключова точка за българите в Украйна, както и символ на задграничната просветна дейност и култура на българите през последните два века.

Въпреки че в съседство се водеха военни действия, тазгодишната среща се състоя. Тя бе проведена на фона на чести сигнали за тревога, бумтящи генератори за електричество и дискусии както на живо, така и по видеовръзка. Въпреки проблемите, свързани с войната, която се води на украинска територия, откриването на срещата на 18 юни премина без прекъсвания.

На 18 юни събитието стартира с честването на 155-ата годишнина от създаването на Българската академия на науките (БАН) в Браила, Румъния. Церемонията се състоя в църквата „Възнесние Господне“, наричана „Българската църква“.

В откриването участваха председателят на БАН акад. Юлиан Ревалски, генералният директор на Българското национално радио Милен Митев, генералният директор на БТА Кирил Вълчев, българският посланик в Румъния Радко Влайков, председателят на Съвета за електронни медии Габриела Наплатанова, ректорът на Софийския университет „Свети Климент Охридски“ проф. д-р Георги Вълчев, заместник генералният директор на БТА Евгения Друмева, както и представители на български медии и българоезични медии от различни държави по света.

Въпреки че темата на събитието беше „Медии и общност“, в рамките на дискусиите бяха обсъдени многостранно няколко аспекта на текущата просветна и медийна дейност на България и българите в чужбина. С помощта на ректора на Софийския университет проф. д-р Георги Вълчев бяха направени паралели между университетската дейност в България и Украйна, като образованието, науката и осведомеността измежду общностите имаше централен характер в срещата.

В този контекст бяха проведени три основни дискусии: „Българите по света в медиите“; „Знанието за род и език“; „Науката и университетите в българската медии“. Събитието отразяваше специалният пратеник на БТА Иван Лазаров.

В рамките на първата панелна дискусия „Българите по света в медиите“ бе обсъдена важноста на българската общност в създаването на единна световна диаспора.

Под „общност“ тук разбираме мащабността на цялата българска общност навсякъде по света. Модераторът на панела Живка Милова, главен редактор на електронното издание „БГ Фактор“, говори детайлно по темата, като обърна специално внимание на смъртната опасност, на която са изложени днес хората, живеещи в Украйна. Важни точки на дискусиата бяха видимостта на събитията, свързани с България в чужбина, участието на българите в медийния живот и тяхното представяне в чужбина, както и за-

дълженията на журналистите за отразяване на ежедневието на българите зад граница.

По тази тема силно впечатление направи думите на Евгени Веселинов, главен редактор на базирания в американския щат Калифорния вестник BulgariCA. Той коментира важноста на журналистическата професия да информира за живота на българите извън територията на България, с цел заздравяване на връзката между представителите на една вече доста разпръсната по света диаспора.

Като народ, който е изправен пред една от най-тежките демографски кризи по света с висок брой напускащи родината и уст-ройващи се в чужбина българи, международната журналистика трябва да действа съобразно сериозността на ситуацията, както и да утвърди връзките на българоезичните медии.

По този повод Веселинов каза: „Търсим връзка между нас и медиите в България, но истината е, че те не ни търсят.“

По мои впечатления, медиите в САЩ за последните 20 години могат да бъдат разделени на два вида – едните правят бизнес, другите работят с някаква кауза. Аз лично считам,

че моята медия все още е към вида с каузата – не правя пари от това нещо, успявам да го поддържам, успях да направя първата

българска медия там, успях да направя първото българско училище и продължавам“.

Сериозната разпокъсаност на диаспората бива засилена от своеобразната липса на интерес от страна на българските медии към общността зад граница, защото интересът бива насочен предимно към вече успели хора, уточни Веселинов.

Необходимостта от информираност на българите в България и отвъд границите ѝ е форма на грижа. Грижа за сънародници, които са избрали друг път на развитие, като този на емигриралите, за които липсата на осведоменост за родното представлява още една причина по-малко да ги е грижа за случващото се на родна земя. Това е грижа, която в съзнанието на всеки един емигрирал успява да се прояви, за да може напусналият страната да се чувства обвързан. Ако тази обвързаност липсва, стойността на собствената диаспора намалява главоломно.

Липсата на такава грижа поражда главно интерес от страна на близките, като цяло от погледа на българите в България животът зад граница изглежда „загубен“ и „невъзвратим“. Липсата на грижа угнетява всяко съзнание и кара българина да се почувства още по-откъснат, отдалечен и потенциално обезверен за бъдещето. Вследствие на това напусналият българин започва да живее на кръстопът между напускането на родината за потенциално по-добро бъдеще или да се върне у дома, при свои, които от своя страна вече са го „отхвърлили“, като че ли е избягал, а връщане назад като че ли няма. Българин, който е останал в България, е на кръстопът между потенциално изпусната възможност за нещо по-добро и подсъзнателно или съзнателно обвинява напусналия.

Вторият панел на срещата показва свързаността на българите чрез най-голямото богатство и най-силен инструмент на един народ – езика.

„Знанието за род и език“ се проведе в Болградската гимназия „Г.С. Раковски“ – една малко по-различна среща, която бе прекъсната от въздушна тревога, обявена в Одеска област.

Това е тема, която бива често обсъждана в Болградската гимназия, като езикът и образованието са ключови думи в развитието

на общността в Украйна и в чужбина като цяло. По дискусиата за родния език изказа мнение главният редактор на българско-унгарското списание за култура и обществен живот „Хемус“ Светла Кюсева.

„Самата аз съм тясно свързана с образованието. Много години работих в българското училище в Будапеща. Петнадесет години бях негов директор. То е само на 105 години, но знам каква огромна роля е имало за запазването на 3-4 поколения българи в Унгария. Разбирам притеснението на Ясен Дараков как още второто поколение понякога изгубва езика си.

Това наистина често се случва, когато хората живеят в диаспора и са разпръснати. Затова, най-важната роля, не само на училището, но и на всички български институции, организации и медии, е да създава българска среда, да създава среда, в която хората, децата, да могат да ползват своя език, да говорят, да практикуват български. Така че, както училищата, така и медиите, имат много важна роля в това отношение“, каза Светла Кюсева.

В думите на Светла Кюсева изплува силата на езика като обединителна сила. Българският език крие в себе си възможност да обедини всички емигранти зад граница, както вече правят множеството българоезични медии – 46 на брой, за които Българската телеграфна агенция знае. Медиите се намират за момента в 21 страни на всички континенти без Антарктида и Африка, като повечето отразяват новините си в двуезичен формат – български и местен език.

Случаят на българите в Украйна за момента е впечатляващ. Вестник „Роден край“, който за момента развива дейността си в Украйна казва, че разполага с впечатляваща свобода на словото. Единственото условие е уважение към законите на страната.

В дискусиата бяха подчертани силата на езика и образованието като средство за връзка между българите от различни градове. По този повод се изказа по видеовръзка директорът на елитната Априловска гимназия в град Габрово Елвира Христова. По думите ѝ всяко българско дете от Болград има правото да учи в гимназията, като вратите ѝ са винаги отворени за болградските гимназисти и българчетата по света.

„Патронът на нашето училище – Васил Априлов, прекарва почти целия си живот в Одеса. Там трупа капиталите си и в по-късен етап осъзнава, че може да е изпълнител на най-родолюбивата мисия и започва подготовката за създаване на габровското училище“, каза Елвира Христова.

Българският език играе ролята на един паралел. Паралел между далечни общности, който сам по себе си, като език с богата история и носител на голяма историческа, културна и обществена значимост, действа като обединител на една вече много разслоена диаспора. Българският език е причината второ и трето поколение българи зад граница да виждат причина в запазването на връзката си с родината, като умеят да общуват спокойно с далечните си роднини в България.

Срещата на българските медии представлява повод за събиране на български будители, които, подобно на историческите фигури, с които е израснал всеки един от нас, живеят с една много по-висша цел. Свързаността на българите може да бъде причината да стоим по-силни заедно не само в контекста на бушуваща война, ами и като повод да се обединим за обмяната на нови идеи. Живущите сред представители на култури, различни от нашата собствена, израснали на хиляди километри от нас, но израснали говорейки на български език в домовете си, са носители на нови идеи и поглед, който може да бъде само плюс. Възможност за обмяна в сферата на науката във висшите учебни заведения в България, което стана повод за третата дискусия на срещата.

„Науката и университетите в българските медии“ бе финалната тема, като дискусиата по нея бе проведена в Измаил.

Образованието бе обект на дискусиите в Украйна, като университетите бяха нов повод за прокарването на паралел между страните. Дискусиата даде плод под формата на много идеи, сред които ясно се открояват думите на ректора на Софийския университет проф. д-р Георги Вълчев. Професор Вълчев призова

колегите си от българските университети да засилят връзките си с украинските университети, както и да отворят вратите си за децата в Украйна.

„Иска ми се в следващите години да можем да покажем добрите примери на млади умове, които учат в нашите университети и

полагат много усилия, имат огромни успехи. Не би трябвало единствено и само да се фокусираме върху проблемите“, отбеляза ректорът на Софийския университет.

Българският негативизъм по повод българското образование кара много умове да напуснат България, преди да постъпят в българско висше учебно заведение.

„Много се радвам на тези срещи с българската общност в различните места, където сме били, и за техните представители, специално в Софийския университет. Те действително ни показват, че леко трябва да се отрезвим като общество. Забързани да постигаме различни цели, ние пропускаме важни неща и благодарение на тези срещи, и на младите хора, които учат в нашите университети, трябва малко да се замислим за посоките, които сме предприели като тенденция на развитие, и да намерим нови пътища към душите на младите хора“, коментира ректорът на СУ.

От отваряне вратите на българските университети до тясното сътрудничество за образованието на българите у нас и зад граница, до силата на образованието и науката като повод за гражданска позиция и възможност за развитие и визия за бъдещето. Всичко това в общество, което е длъжно да осигури път на младите хора да се развиват.

По последни данни в Одеска област живеят 150 000 българи (73% от българите в Украйна). За много от тях България е мечта, като част от пълнолетните бесарабски българи се преместват заради образованието си в университети в София и други градове.

Посланието от речите на ректора на Софийския университет „Св. Св. Климент Охридски“, на ректора на Икономическия университет във Варна проф. д-р Евгени Станимиров, както и на председателя на Русенския университет „Ангел Кънчев“ бе ясно – засилване на връзката между университетите и медиите. Русенският университет, по думите на неговия председател, не е прекратил връзката си с Украйна, а напротив увеличава контактите с украинските си партньори.

Задължение на медиите и университетите е чрез своето сътрудничество да представят положителния аспект на академичния живот.

България е пример за страна, в която разликите между поколенията по отношение на информираността и възприемането на света са фразантни. Младите предпочитат социалните медии. Традиционните медии са отхвърлени, а дезинформацията е често срещано явление. Затова университетите и медиите са длъжни да осигурят правилното представяне на академичната и професионалната картина в България.

Тазгодишната среща на българските медии е 19-ата подред организирана такава от 2005 година насам. Досега бяха организирани срещи в София, Чикаго, Ватикан, Мадрид, Бургас, Варна, Виена, Амстердам, Букурещ, Пловдив, Велико Търново, Босилеград, Цариброд, Атина, Прага, Кишинев, Скопие, Тирана, Рилски манастир, Йерусалим, Тел Авив и Казанлък. Следващата ще бъде в София.

В деня, в който Световната среща бе открита, българската делегация трябваше да прекара около 30 минути в бомбоубежището в Одеския национален академичен театър за опера и балет. По време на срещата имаше шест сигнала за въздушна тревога. Ситуацията постави срещата пред предизвикателството на войната, но и доказа силата и отдадеността на делегацията, като даде пример за упоритостта, която трябва да демонстрират медиите.

„Мястото на журналистите е там, където са събитията, дори под смъртната заплаха на бушуваща война“, каза генералният директор на Българската телеграфна агенция (БТА) Кирил Вълчев, който откри срещата в Одеса, Украйна.

Присъствено и онлайн, срещата бе символ на смелост и борба. Кирил Вълчев в едно от изказванията си перифразира думите на Паисий Хилендарски: няма как, като си седиш у дома си, да узнаеш - без много трудно и опасно пътуване, за тоя свят и ставащите сега събития в него и „да употребиш тия знания за умна наслада и полза за себе си и за другите“.

Смелостта за стъпване в една неспокойна и обхваната от военни действия страна с цел опознаване на българския народ зад граница е висша форма на разбиране, борба и непреклонност. Тъй както Паисий на своето време е поучавал в непреклонност и ценностно развитие българския народ, за знанието на роден език и култура. Говорейки го смело и без срам. Подобна е и целта на срещата на медиите.

Будителската дейност обаче има много по-различни измерения днес. Българските медии са от една страна инструмент за влияние в бъдещето, за масовата осведоменост и свързаност, а от друга страна те са функция на бъдещето, с настъпването на модернизирания свят, където изкуственият интелект (ИИ) е факт.

Мястото на изкуствения интелект в съвременната журналистика е особено. ИИ е напълно способен да замени досегашното написване на публицистичен текст, като бива въведен в журналистическия труд. Въпреки това използването на ИИ е ограничено, защото липсва елементът на междучовешкия контакт, който е в центъра на професията.

Изкуственият интелект за момента не е способен да замени репортера на място или кореспондентите, тъй като неговите сложни алгоритми се базират на натрупана вече информация. В журналистиката са необходими хора със знания и умения. Затова е от голяма важност да се обърне внимание на образованието и науката, като ИИ бива използван в работата и участва активно в журналистическия труд, защото правилното използване на кодираните алгоритми и информацията, до която човек се добира, може да бъде само и единствено от полза. Посланието от 19-ата среща на българските медии е, че хора, произхождащи от най-различни държави представят българската общност. По-голямата свързаност между хората по света е най-добрият залог за борба срещу дезинформацията, защото по такъв начин тестваме нашето възприятие за истина за случващото се.

По този начин успяваме да приобщим всички български общности по света към обща кауза. Новите инициативи на БТА и на българските медии, като например организирането на срещата, са илюстрация за една своеобразна просветителска вълна. Въпреки масовия песимистичен мироглед медиите са портал към светлина и осведоменост, като това е един от най-силните методи за информиране, но също и учене.